

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104701

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: HISTÒRIA

Curs: PRIMER

Semestre: SEGON

Equip docent: Sol Enjuanes Puyol i dani Pitarch

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 68h

Hores autònomes: 82h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria entén la història i la noció genealògica com un dispositiu amb els seus mètodes i conceptes propis. El seu objectiu general és comprendre l'articulació entre processos històrics de l'era contemporània amb pràctiques i objectes culturals de les arts i els dissenys dels segles XIX –XX. En les tres assignatures que componen la matèria s'abordan coneixements històrics i conceptuals de les arts i els dissenys i es potenciaran les eines conceptuals, historiogràfiques i discursives.

Assignatures de la matèria:

HISTÒRIA: REVOLUCIONS I MERCAT

HISTÒRIA: GUERRES I POSTGUERRES

HISTÒRIA: CAPITALISME I ÈPOCA GLOBAL

HISTÒRIA: GUERRES I POSTGUERRES

Aquesta assignatura forma part del conjunt d'assignatures teòrica-històriques dels dos primers cursos del Grau que tenen per objectiu introduir l'alumnat en una visió crítica de les avantguardes històriques i l'exploració dels nous llenguatges plàstics i del context cultural, econòmic i social en el que sorgeixen.

Des de la necessitat crítica del present, Història: Guerres i postguerres planteja una aproximació, estudi i reflexió al voltant de les profundes transformacions que van provocar de les dues guerres mundials i la revolució russa en el camp de l'estètica, les arts, el disseny i l'arquitectura. L'assignatura planteja una lectura crítica i amb perspectiva de gènere de la producció cultural i artística amb el context polític, social, cultural i tecnològic en el qual emergeixen i es desenvolupen.

OBJECTIUS

L'objectiu principal és dotar l'alumnat de coneixements que li permetin entendre la cultura artística del període que compren les dues guerres mundials i estimular el pensament crític.

Els objectius metodològics són:

- familiaritzar l'alumnat amb els sistemes d'anàlisi de l'art i la cultura visual
- promoure l'ús d'un vocabulari adient i de fonts d'informació especialitzades
- identificar els biaixos de gènere, culturals i ideològics en el relat de la història de l'art
- potenciar la creativitat

Des del punt de vista de la configuració de l'estudiant, els objectius en competències actitudinals, metodològiques i instrumentals són: propiciar una actitud activa, curiosa i crítica envers el món i el context que envolta l'estudiant, no només el present sinó les relacions d'aquest amb el passat i les diferents manifestacions culturals; enfortir la capacitat de treball i l'autonomia de l'estudiant en el procés d'aprenentatge.

CONTINGUTS

1.-La primera guerra mundial i les noves maneres d'entendre l'art i la societat.

La revolució soviètica i el nou posicionament del creador: les avantguardes russes. Dada i els nous plantejaments artístics. Marcel Duchamp i el qüestionament de l'autoria i l'objecte: de l'urinari al *Grand Verre*. Els camins de l'abstracció. La Bauhaus: un nou model pedagògic que entén el disseny com a eina de transformació social.

2.-L'arquitectura moderna: de l'urbanisme a l'espai domèstic.

L'arquitectura entesa com a màquina d'habitar: racionalisme i funcionalisme. Nous models de ciutat. Dissenyadores eclipsades. Producció industrial i disseny.

3.- Les avantguardes i l'ascens dels feixismes.

La guerra civil espanyola i el Pavelló de París de 1937. L'avantguarda hispana dels anys 1930: arquitectura, art, artesanies i propaganda. El *Guernica* de Picasso. Desenvolupament d'una retòrica visual moderna: disseny gràfic, fotomuntatge, cinema. El feixisme mira l'avantguarda: *l'Entartete kunst*.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

4.-El surrealisme i les seves derivades.

L'exploració de l'inconscient com a eina creativa. Creativitat en femení al voltant del surrealisme.. Europa després de la guerra: l'inici de l'informalisme i de l'expressionisme abstracte.

METODOLOGIA

Classes teòriques amb suport visual.
Anàlisis crítiques d'imatges i textos.
Presentacions orals.
Tutories de seguiment del treball autònom.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h
Hores activitats dirigides: 45h (30%)
Hores activitats supervisades:15h (10%)
Hores aprenentatge autònom:82h (55%)
Hores activitats d'avaluació:8 (5%)

Activitat dirigida:
Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi.

Activitat supervisada:
Seguiment i tutorització dels treballs i de les tasques realitzades a l'aula.

Activitat autònoma:
Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos.

SISTEMA D'AVUACIÓ

L'avaluació serà contínua i tindrà en compte tot el procés de treball i aprenentatge de l'estudiant mitjançant els treballs diaris a l'aula com les tasques a fer i els projectes de recerca en hores autònomes.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació contínua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (30%)
Avaluació contínua de presentacions orals, exercicis i treballs. (60%)
Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

Cada grup comptarà amb les seves pròpies activitats d'avaluació per tal de valorar el procés de treball i aprenentatge. També es duran a terme alguns exercicis de caràcter transversal per posar en comú els coneixements adquirits.

Sistema d'avaluació:
1. Treball individual (40%)
2. Treball en grup (25%)
3. Examen (25%)
4. Activitats i actitud a l'aula (10%)

Segona convocatòria:
Treball de síntesi

RECUPERACIÓ

Criteris per optar a la recuperació:
1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

RESULTATS D'APRENTATGE

RRAA de Titulació

KT01. Identificar els continguts, llenguatges i perspectives fonamentals per a l'anàlisi de la pràctica cultural contemporània en les seves diverses manifestacions.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

KT02. Descriure els indicadors bàsics en l'evolució de les arts i els dissenys contemporanis en relació amb el progrés en la consecució dels objectius socials i mediambientals, com ara els recollits en els objectius de desenvolupament sostenible (*ODS).

ST04. Seleccionar fonts d'informació adequades sobre art i disseny integrant aquesta informació amb capacitat de síntesi, anàlisi d'alternatives i debat crític

ST06. Comunicar de manera oral, visual i escrita els resultats d'un projecte propi, les seves conclusions i els coneixements i raons últimes que els sustenten d'un mode clar i concís a públics especialitzats o no

RRAA de Matèria

KM07 Indicar la dimensió històrica i contextual de les arts i els dissenys en l'anàlisi dels estils artístics del passat (KT01)

KM09 Reconèixer la dimensió històrica dels factors més rellevants de la cultura contemporània (descolonització, gènere, sostenibilitat, crítica política) en les seves produccions concretes (KT02)

SM08 Demostrar la influència formal dels estils artístics del passat en obres d'art concretes del present (ST03)

CM06 Aplicar correctament les fonts històriques en l'elaboració d'un assaig sobre una obra d'art del passat (CT01)

CM08 Aplicar correctament els fonaments de la citació bibliogràfica en les recerques dels projectes d'art i disseny (CT02)

RRAA d'Assignatura

KA1 Reconèixer els elements fonamentals dels moviments artístics i culturals i de les obres d'art i de disseny

SA1 Relacionar els elements estètics i formals amb el context en el que sorgeixen i identificar la seva influència en el present.

CA1 Aplicar els coneixements adquirits en les recerques sobre art i cultura visual i fer un ús correcte de les fonts històriques i de les normes de citació bibliogràfica.

BIBLIOGRAFIA

AAVV. *Arte desde 1900. Modernidad, antimodernidad, posmodernidad*. Madrid: Akal, 2006.

ADES, Dawn. *El Dada y el Surrealismo*. Barcelona: Labor, 1975.

ARGAN, Giulio Carlo *El arte moderno 1770-1970*. Madrid: Akal, 1991.

BAYLEY, Stephen. *Guía Conran de Diseño*, Madrid: Alianza, 1992.

CAMPI, Isabel. *Iniciación a la historia del diseño industrial*. Barcelona: Ediciones 62 - Massana, 1987.

DE FUSCO, Renato. *Historia del diseño*. Barcelona: Santa&Cole, 2005

DE MICHELI, Mario. *Las vanguardias artísticas del siglo xx*. Madrid: Alianza Forma, 2014.

FRAMPTON, Kenneth. *Historia crítica de la arquitectura moderna*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.

GUILBAUT, Serge. *De cómo Nueva York robó la idea del arte moderno*. Madrid: Mondadori, 1990.

KRAUSS, Rosalind E. *La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos*. Madrid: Alianza editorial, 2006

MEGGS, Philip B. i PURVIOS, Alston W. *Historia del diseño gráfico*. Barcelona: RM, (4a ed.), 2009.

POLLOCK, Griselda. *Visión y diferencia: Feminismo, feminidad e historias del arte*. Buenos Aires: Fiordo, 2025

PEVSNER, Nikolaus. *Los orígenes de la arquitectura moderna y el diseño*. Barcelona: Destino, 1992.

RAMIREZ, Juan Antonio *Medios de masas e historia del arte*. Madrid: Cátedra, 1988.

RAMIREZ, Juan Antonio *Historia del arte, 4: El mundo contemporáneo*. Madrid: Alianza, 2005.

SATUÉ, Enric. *El diseño gráfico Desde los orígenes hasta nuestros días* Madrid: Alianza, 1999.

SHINER, Larry. *La Invención del arte: una historia cultural*. Barcelona: Paidós, 2004 (2001).

TORRENT, Rosalía (ed.) i MARIN, Juan Manuel, *Historia del diseño industrial*, Madrid: Manuales Arte Cátedra, 2005.